

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

SEKRETARZAT SENATU
wpłynęło dn. 28.07.09
nr. 4088 podpis

Warszawa, dnia 27 lipca 2009 r.

DL-P-I-0700-33/09

BM-I-0700-308/09

SEKRETARZAT SENATU
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 23.07
nr. 5220 podpis

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

W odpowiedzi na oświadczenie pana senatora Grzegorza Wojciechowskiego dotyczące wprowadzenia publicznego ogłaszania wyroków dla pijanych kierowców i rowerzystów, numer BPS/DSK-043-1708/09, przesłane Ministrowi Sprawiedliwości przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji przy piśmie z dnia 10 czerwca 2009 r. BMP-0724-4499/09/EG, uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Podanie wyroku do publicznej wiadomości jest jednym ze środków karnych określonych w art. 39 Kodeksu karnego. Przesłanki podania wyroku do publicznej wiadomości określone są natomiast w art. 50 Kodeksu karnego. Obecne brzmienie art. 50 k.k. jest wynikiem zmiany nowelizacyjnej, wprowadzonej ustawą z dnia 27 lipca 2005 r. (Dz. U. Nr 163, poz. 1363).

Środek karny w postaci podania wyroku do publicznej wiadomości (art. 39 pkt 8 k.k.), co do zasady orzekany jest fakultatywnie. Zastosowanie tego środka jest bowiem uzależnione od uznania przez sąd celowości jego orzeczenia w szczególności, ze względu na społeczne oddziaływanie skazania, w rozumieniu kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, co stanowi jedną z dyrektyw wymiaru kary, określonych w art. 53 § 1 k.k. Drugim, koniecznym warunkiem orzeczenia tego środka

jest to, aby publikacja treści wyroku nie naruszała interesu pokrzywdzonego (art. 50 k.k.)

Nakaz obligatoryjnego orzekania o publikacji wyroku skazującego mogą natomiast wprowadzić przepisy szczególne.

Taką szczególną regulacją (jedyną na gruncie Kodeksu karnego) w stosunku do środka karnego określonego w art. 50 k.k. orzeganego fakultatywnie z uwagi na cele wskazane w tym przepisie, jest, przewidziane w art. 215 k.k., orzeczenie sądu o podaniu wyroku skazującego do publicznej wiadomości w razie złożenia takiego wniosku przez pokrzywdzonego. Jedynie w tym wypadku wskazany środek karny orzekany jest obligatoryjnie.

W nauce prawa karnego przyjmuje się, że publikacja wyroku na wniosek pokrzywdzonego (art. 215 k.k.) dotyczy jedynie spraw o zniesławienie, a nie innych przestępstw przeciwko czci i nietykalności, wynika to bowiem z usytuowania tego przepisu i jego *ratio legis* (komentarz A. Zolla do art. 215 k.k., w: G. Bogdan, K. Buchała, Z. Ćwiąkałski, M. Dąbrowska-Kardas, M. Rodzyńkiewicz, M. Szewczyk, W. Wróbel, Kodeks karny, Część szczególna, Komentarz, Tom II, Kantor Wydawniczy Zakamycze, Kraków 1999, s. 662 oraz komentarz J. Wojciechowskiego do art. 215 k.k., w: Kodeks karny, Część szczególna, Komentarz do art. 117-221, Tom I, pod red. A. Wąska, Wydawnictwo C. H. BECK, Warszawa 2004, s. 1118). Trzeba dodać, że, podanie wyroku do publicznej wiadomości na podstawie art. 215 k.k. ma na celu ochronę dobrego imienia pokrzywdzonego. Jak podnoszono w piśmiennictwie, *„uzależnienie orzeczenia o podaniu wyroku skazującego do wiadomości publicznej od wniosku pokrzywdzonego, dyktowane jest interesem pokrzywdzonego, który może nie chcieć rozgłoszenia stawianych mu zarzutów (zarzuty te mogą być prawdziwe, gdy wyrok skazujący zapadł z uwagi na to, że publiczne pomówienie nie służyło obronie interesu społecznego albo że zarzut dotyczył życia prywatnego lub rodzinnego)”* (komentarz A. Zolla do art. 215 k.k., w: G. Bogdan, K. Buchała, Z. Ćwiąkałski, M. Dąbrowska-Kardas, M. Rodzyńkiewicz, M. Szewczyk, W. Wróbel, Kodeks karny, Część szczególna, Komentarz, Tom II, op. cit.).

Szczególna regulacja art. 215 k.k. oznacza, że jeżeli pokrzywdzony nie złoży wniosku, o którym mowa w tym przepisie, to rozpoznający sprawę o zniesławienie sąd nie może orzec o podaniu wyroku skazującego do wiadomości publicznej, w oparciu o art. 50 k.k., nawet gdyby zachodziły ku temu określone w tym przepisie przesłanki.

Należy wskazać, że do niedawna na podstawie przepisów Kodeksu karnego było możliwe, ale wyłącznie fakultatywnie, orzekanie o podaniu do publicznej wiadomości wyroku skazującego za przestępstwa z art. 173, 174 lub 177 k.k., popełnione przez sprawcę znajdującego się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub sprawcę, który zbiegł z miejsca zdarzenia, a także wyroku skazującego za przestępstwo z art. 178a § 1 lub 2 k.k. - bez dodatkowych warunków określonych w obowiązującym art. 50 k.k. (por. art. 178 § 2 k.k. oraz art. 178a § 3 k.k., które zostały wprowadzone z dniem 15 lipca 2000 r. przez ustawę z dnia 14 kwietnia 2000 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny (Dz. U. Nr 48, poz. 548) i obowiązywały do dnia 25 września 2005 r. bowiem z dniem 26 września 2005 r. weszła w życie ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny, ustawy - Kodeks postępowania karnego i ustawy - Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 163, poz. 1363, ze zm.), która w art. 1 pkt 16 i 17 uchylila przepisy art. 178 § 2 k.k. i art. 178a § 3 k.k., zaś w art. 1 pkt 5 dokonała zmiany brzmienia art. 50 k.k.).

Podanie wyroku do publicznej wiadomości w szczególny sposób nie jest równoznaczne z publicznym ogłoszeniem wyroku (art. 418 Kodeksu postępowania karnego). Należy podkreślić, że orzeczenie o podaniu wyroku do publicznej wiadomości może być wydane jedynie przez sąd. Orzekając ten środek, sąd powinien dokładnie określić, jakie części wyroku (sentencji, jego uzasadnienia) mają być podane do wiadomości publicznej, tak aby oddawały istotę popełnionego przestępstwa, jego okoliczności oraz uzasadnienie orzeczonej kary lub środka karnego.

Określenie sposobu wykonania tego środka karnego, należy tylko i wyłącznie do uprawnień sądu orzekającego, który orzekając go musi uwzględniać w szczególności społeczne oddziaływanie skazania, i nie jest ograniczony w żaden sposób jeżeli chodzi o formę publikacji. Oprócz typowego sposobu ogłaszania wyroku w radiu, telewizji czy prasie (art. 198 i art. 199 Kodeksu karnego wykonawczego), wyrok może być podany do publicznej wiadomości w zakładzie pracy skazanego, instytucji, stowarzyszeniu lub w lokalu urzędu gminy.

W orzecznictwie zwraca się uwagę, że sposób publikacji wyroku nie powinien być nadmiernie dolegliwy a do wymiaru tego środka karnego mają zastosowanie ogólne dyrektywy wymiaru kary, przewidziane w art. 53 k.k. (uchwała Sądu Najwyższego

z dnia 17 listopada 1987 r., sygn. VI KZP 29/87, LEX nr 20258; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 1972 r., sygn. V KRN 589/71, LEX nr 18413 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 czerwca 2007 r., sygn. II AKa 190/07, LEX nr 370433).

Środek karny w postaci podania orzeczenia o ukaraniu do publicznej wiadomości w szczególny sposób został przewidziany przez ustawodawcę również w Kodeksie wykroczeń (art. 28 § 1 pkt 5 k.w.). Przesłanką orzeczenia tego środka jest, obok istnienia przepisu szczególnego dającego możliwość orzeczenia tego środka w konkretnym przypadku (art. 28 § 2 k.w.), jego wychowawcze oddziaływanie (art. 31 § 1 k.w.). Kodeks wykroczeń przewiduje możliwość orzeczenia podania wyroku do publicznej wiadomości jedynie za czyny z art. 70 (nieumiejętne wykonanie czynności – § 1, podjęcie czynności zawodowych po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka – § 2) oraz z art. 74 (niszczenie, uszkodzanie, usuwanie znaków lub napisów ostrzegających o niebezpieczeństwie).

Podsumowując uprzejmię informuję, że Ministerstwo Sprawiedliwości nie prowadzi prac legislacyjnych zmierzających do wprowadzenia obligatoryjnie orzekałego środka karnego w postaci podania wyroku do publicznej wiadomości wobec sprawcy przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, popełnionego w stanie nietrzeźwości.

Z wyłączeniem znaczenia

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI
Zbigniew Wrona
PODSÉKRETARZ STANU